

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR

Materiál na rokovanie HSR SR
Dňa 19. augusta 2024

č. 2)

Stanovisko k Návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony

Všeobecne k návrhu:

K návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony:

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) predkladá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Zámerom návrhu zákona je znovuzavedenie podmienky päťročnej odbornej praxe inšpektora práce na výkon funkcie riaditeľa inšpektorátu práce, pričom cieľom tejto zmeny je práve zdôraznenie atribútu odbornosti týchto vedúcich zamestnancov inšpektorátov práce.

Ďalším cieľom predkladaného návrhu je precizovanie podmienok na výkon funkcie generálneho riaditeľa Národného inšpektorátu práce (ďalej len „NIP“). Po novom sa bude od generálneho riaditeľa NIP vyžadovať vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a súčasne najmenej päťročná prax v riadiacej pozícii.

Zároveň sa predkladaným návrhom zákona precizujú niektoré ustanovenia zákona vychádzajúce z potrieb aplikačnej praxe orgánov inšpekcie práce. Ďalej sa tiež upravujú ustanovenia týkajúce sa protokolu o výsledku inšpekcie práce, a to vo vzťahu k ukončeniu inšpekcie práce a taktiež lehoty, v rámci ktorých je možné začať správne konanie o uložení pokuty za spáchanie správneho deliktu.

Návrhom sa tiež zavádza nový vzor preukazu inšpektora práce.

Návrh zákona bol od 24. júna 2024 do 15. júla 2024 predmetom medzirezortného pripomienkového konania.

Stanovisko AZZZ SR :

AZZZ SR v rámci medzirezortného pripomienkového konania uplatnila k predmetnému materiálu zásadnú pripomienku, ktorá bola predkladateľom akceptovaná. Napriek tomu si dovoľujeme doplniť nasledovnú pripomienku k návrhu zákona týkajúceho sa nelegálneho zamestnávania:

Súhlasíme s potrebou boja proti nelegálnemu zamestnávaniu, avšak považujeme za potrebné upozorniť na možnosť vzniku neúmyselných administratívnych chýb, ktoré môžu viesť k nelegálnemu zamestnávaniu bez toho, aby zamestnávateľ konal s úmyslom porušiť zákon. Takéto chyby môžu vzniknúť napríklad v dôsledku nesprávne

vyplnenej dokumentácie, chybného zadania údajov alebo iných administratívnych pochybení, ktoré môžu byť spôsobené ľudským faktorom či nedostatočnou informovanosťou o legislatívnych zmenách.

Navrhujeme preto, aby zákon rozlišoval medzi úmyselným a neúmyselným porušením zákona v prípade nelegálneho zamestnávania.

Ďalej zdôrazňujeme, že v mnohých prípadoch, kde došlo k neúmyselnému nelegálnemu zamestnávaniu, bola odvodová a daňová povinnosť zamestnávateľa riadne splnená. Zamestnávateľ tak v dobrej viere odviezol všetky zákonné odvody a dane za zamestnanca, čo dokazuje jeho úmysel konať v súlade so zákonom.

Odobratie licencie by malo byť uplatňované len v prípade opakovaných alebo závažných porušení, kde je preukázaný úmysel zamestnávateľa. V prípadoch, kde dôjde k nelegálnemu zamestnávaniu výlučne v dôsledku administratívnej chyby, by mala byť uložená primeraná sankcia, napríklad vo forme pokuty alebo upozornenia s možnosťou nápravy, a nie okamžité odobratie licencie.

Takýto prístup by zabezpečil spravodlivosť v konaní a poskytol ADZ priestor na opravu chýb bez toho, aby to malo pre nich likvidačné následky. Zároveň by tento prístup podporil dôveru podnikateľského prostredia v legislatívny proces a zabránil by zbytočnému postihovaniu subjektov, ktoré sa snažia dodržiavať zákon, avšak dopustili sa neúmyselnej chyby.

Veríme, že akceptáciou tejto pripomienky sa pomôže zlepšiť a spresniť navrhovaný zákon v prospech spravodlivého a vyváženého prístupu k problematike nelegálneho zamestnávania.

Nad rámec predmetného návrhu si dovoľujeme v rámci uvedeného bodu požiadať Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky o úpravu zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony (ďalej len Zákon o službách zamestnanosti) v zmysle nižšie uvedeného návrhu.

Zámerom nášho návrhu je zrovnoprávnenie postavenia zamestnávateľov, ktorý nie sú agentúrami dočasného zamestnávania so zamestnávateľmi pôsobiacimi ako agentúry dočasného zamestnávania, a to nasledovnou úpravou ust. § 21. ods. 4 zákona, v ktorého druhej vete sa za text „odsek 1 písm. b)“ vkladajú písmená „g) a h)“. Znenie ust. 21 ods. 4 druhej vety zákona bude po vykonanej úprave znieť nasledovne: „Agentúra dočasného zamestnávania, ktorá vykonáva činnosť najmenej tri roky pred podaním žiadosti podľa § 21b ods. 1 písm. a), môže dočasne prideliť štátneho príslušníka tretej krajiny podľa odseku 1 písm. b), **g)** a **h)** na výkon práce k užívateľskému zamestnávateľovi v zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily v kraji podľa § 12 písm. ad).“

Zámerom nášho návrhu je zároveň odstránenie obmedzenia podľa ust. 21. ods. 4 posledná veta, ktoré sa navrhuje vypustiť ako neúčelné.

Z hľadiska zmyslu a účelu, v súčasnosti účinného znenia zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“), možno logicky vyvodiť, že v prípade vydania potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta pre účely konania o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania podľa § 21b ods. 1 písm. a), by zamestnávateľ v pozícii agentúry dočasného zamestnávania, mal byť oprávnený umožniť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny výkon práce od momentu, kedy má prijatú žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účely zamestnania so všetkými náležitosťami podľa osobitného predpisu až do právoplatného skončenia konania o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania. Uvedené je analogicky vyvoditeľné z ust. § 21 ods. 1 písm. g alebo h) Zákona o službách zamestnanosti.

V prípade opačných výkladových prístupov k zákonu o službách zamestnanosti (najmä z hľadiska preferencie gramatických interpretačných prístupov), by novela zákona o službách zamestnanosti účinná od 15.7.2024, celkom nedôvodne a naďalej priznávala absolútne zvýhodnenú možnosť zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín podľa § 21 ods. 1 písm. g) alebo h) iba subjektom, ktorý sú zamestnávateľmi (avšak nie sú agentúrami dočasného zamestnávania) a absolútne by znevýhodnila zamestnávateľov v pozícii agentúr dočasného zamestnávania, ktorým by túto možnosť naďalej odnímala bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná o agentúry dočasného zamestnávania vykonávajúce činnosti najmenej 3 roky pred podaním žiadosti podľa § 21b ods. 1 písm. a) alebo nie.

Návrh sleduje potrebu zachovávaní princípu zákazu diskriminácie a zachovávaní právnej istoty pri interpretácii, jej jednoznačnosti a rozlišovaní jednotlivých pojmov, ktoré sú v znení zákona o službách zamestnanosti používané.

Návrhu sleduje aj zabezpečenie záujmov samotných štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorý majú nesporný a legitímny záujem na výkone závislej práce a či dočasnom pridelení počas celého časového rozmedzia stanovenom ust. § 21 ods. 1 písm. g) alebo h) zákona. Preto je nevyhnutné zabezpečiť právny základ pre možnosť ich pracovného uplatnenia aj u iného užívateľského zamestnávateľa ako bol ich pôvodný užívateľský zamestnávateľ, a to až do naplnenia podmienok predpokladaných ust. § 21 ods. 1 písm. g) alebo h) zákona, nakoľko nie je možné vylúčiť skončenie ich dočasného pridelenia s pôvodným užívateľským zamestnávateľom v dobe do právoplatného skončenia konania predpokladaného ust. § 21 ods. 1 písm. g) alebo h) zákona.

Záver :

AZZZ SR odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie po zapracovaní uvedených pripomienok.